Nr 76 STYCZEŃ 1938 Rok VIII

Ilustrowane Wiadomości Filatelistyczne

Zachęceni wielkim powodzeniem „TANIEJ SPRZEDAŻY GWIAZDKOWEJ" urządzamy

WIELKĄ TANIĄ SPRZEDAŻ POINWENTUROWĄ

ważną do 10. II. 1938

BLOCZKI PAMIĄTKOWE

Jugosławia, Zefib x - - - **zł 6 50**
dto ⊙ - - - **zł 7 50**

Na org. liście polec. z kasownikiem wyst. i kwitem pocztow. NIGDZIE NIE OFEROWANE! **zł 9,50**

Hiszpania, „Viva Franco"
Tani bloczek x - - - - - **zł 1.25**
10 bloczków - - - - - - **zł 10 —**

Niemcy, olimpiada 2 bloczki z kasownikami pamiątk. ⊙ - - **zł 8.75**
dto na 2 oryg. listach polec. **zł 10 —**
dto z kasownikiem olimp. SZACHOWEJ. Nigdzie nie oferowane! Rzadkie!
2 bloczki ⊙ - - - - - - **zł 12 —**

Zawody konne o BRUNATNĄ WSTĘGĘ 1936

1 bloczek x - - - - - - **zł 4 50**
Dto na oryg. liście z kasownikiem pamiątk. - - **zł 8 50**
Rzadko spotykane na liście!
Br. wstęga z przedrukiem 1937, mały nakład blocz. x **zł 10.—**

NIEMCY — HITLER

Cięty zamiast ząbkowany, mały nakład! 1 bloczek - - - **zł 7 50**
10 bloczków - - **zł 65.—**
Bl. cięty brakuje prawie każdemu!

Lichtenstein, wystawa w **Vaduz** bloczek pamiątkowy na oryg liście polec z kasownik. pamiątk. **zł 9 50**
Na liście nigdzie nie oferowane!

GDAŃSK. Daposta, 2 bloczki na 2 oryg listach, okazja - - **zł 9 50**
W handlu znajdują się prawie wyłącznie luźne bloczki, nie na listach.

FRANCJA - PEXIP 1937

bloczek x - - - - - - - **zł 13 50**

dto „bez dziurek dolnych"
Rzadka odmiana - - - **zł 20.—**
Tylko 2 bloczki NA SKŁADZIE

bloczek bez gumy z powodu zmycia - - - - - - - - **zł 7 50**

Grecja, bloczek lotniczy x **zł 12.50**

Dania., „Dybboel Moelle" Karnecik z 4 bloczkami - - - - **zł 10.—**

U. S. A — ASHEVILLE 1937
bloczek x - - - - - - - **zł —.95**
10 bloczków x - - - - - **zł 8.50**

KOPERTY PAMIĄTKOWE

SĄ OZDOBĄ KAŻDEGO ZBIORU

Anglia, znaczek koronacyjny z kasownikiem 1-go dnia wydania t. zw. FIRST DAY COVER **zł 1.50**
10 kopert **zł 12.—**

Francja, PEXIP, koperta lub pocztówka pamiątkowa ze specjalnym kasownikiem - - - - **zł 1.50**

Jugosławia, ZEFIB, koperta lub pocztówka ze specjalnym kasownikiem pamiątkowym - **zł 1.50**

Lichtenstein, Wystawa Vaduz 1936 koperta ze specjalnym kasownikiem I - - - - - - - **zł —,75**
koperta z małym kasownikiem II **zł —.75**

Austria, WIPA 1933, koperta z oryg. kasownikiem pamiątk. **zł 1 50**

Niemcy. Wystawa Łowiecka 1937, pocztówka z oryg. kasownikiem pamiątk. - - - - - - **zł 1 50**

Niemcy

Zeppelin, **Chicagofahrt** 4 mk x 1 sztuka - - - - **zł 11.75**
OKAZJA! 4 szt. w czworobl **zł 40.—**

Gemeindekongress, 3 fen. rzadka wartość! Mi Nr 617, oryginalny arkusz dla specjalisty **tylko zł 9.75**

Partia 23 czworobloki, tylko nowsze wydania pamiątkowe, dobroczynne, Zeppelin i t. d. prawie wyłącznie w kpl. seriach, Mi mk 175.40 **całość tylko zł 55.—**

Partia 100 serii, dobroczynne 1922 2 wart. x, mk 20 — **tylko zł 4.—**

Dania

Thule, 25 oere ⊙ Mi Nr 5 mk 1.25 **zł — 40**

Anglia

Jerzy VI 1937 r. 0,5 d — 2,5 d. x
1 seria **zł —.75**
w czworobloku 4 serie **zł 2.75**

Węgry

250-lecie oswobodzenia Budy na specjalnym arkuszu (kasownik pamiątkowy) arkusik **zł 4 50**

Mozambique

10 wartości obrazkowych x zł —.95

5% Rabatu powyżej 10.— zł, 10% powyżej 25.— zł tylko przy gotówce z góry!

WIELKA SPRZEDAŻ POINWENTUROWA!

Okazja korzystnego zakupu

dla zbieraczy i odsprzedawców!

Albania

Poszukiwane wysokie wartości niestemplowane
1927, Jubileusz Prezydenta 1, 2, 3 i 5 fr
1927, Lotnicze z przedrukiem 1, 2, 3 fr
1928, z przedrukiem „**Królestwo Albanja**" 1, 2, 3, 5 fr
Cała kolekcja 11 sztuk, wartość Michla mk 100,— **tylko 27,50**

Szwajcaria

1914/18 r. Wysokie wartości 3, 5 i 10 fr ⊙ Mi Nr 121/3, 143 mk 2,45 **tylko zł —,95**
10 serii - - - - - - - **zł 8,50**

Automobil pocztowy x
1 sztuka **zł —,25**
10 sztuk **zł 2,—**
100 sztuk **zł 17,50**
Ostatnia nowość!

Francja

Victor Hugo 1,25 fr ⊙ Mi mk 289, mk. —,75 **zł —,25**

Wystawa Filatel. 1925 **bloczek** z obciętymi brzegami poza tym pierwszorzędny Mi mk 110,— **zł 25.—**
Wyjątkowa okazja, tylko 1 bloczek na składzie.

Gdańsk

jest obecnie znowu więcej **poszukiwany** w całym świecie filatelistycznym,

1920 r. I wydanie 1, 1.5, 2, 2.5 mk x Mi Nr 8, 10, 11, 12, mk 4,85 **tylko zł 1,40**
4 razy w czworobloku **zł 5,30**

Wydanie z okrętem 25 i 40 fen zabkowane x, Mi Nr 63/4, mk 1.75 **tylko zł —,45**
10 sztuk **zł 4,—**

DOBRY TOWAR NA WYMIANĘ!

Lotnicze 1921 r. 40 fen —,5 mk. x Mi Nr 66—70, mk 2,50 **tylko zł —,75**

Wydanie z herbem 5 f —,3 mk x kpl. seria (z rzadką 2 i 3 markówką) Mi Nr 73—86, wartość mk 8.57. **Cena wyjątkowa zł 2,50**
4 serie w czworobloku zł 9,50

Dto rzadkie 2 i 3 mk oddzielnie 2 wart. 2,—

Prowizoria 1920, 3 mk z tłem fioletowym zakończonym **w dół**. Mi. Nr 44 II. mk 30,—
Niecodzienna okazja — zł 9,—

Austria 1936 — Technicy Kpl. seria na liście z pięknym kasownikiem Tag der Briefmarke - **zł 12,—**

I. Lot. Berlin — Poznań 1. 5. 34. oryginalna koperta z wszelkimi kasownikami - - - - **zł 2,50**

I. Lot. - Brazylja-Europa zepelinem L. Z. 129 „**Hindenburg**" (który później uległ katastrofie) Oryg. list zepelinowy z różnymi kasownikami i frankowany wysokimi wartościami znaczków Brazylijskich. - - - **Cena zł 10,—**

Bułgaria, **W. Warneńczyk** — Kpl. serja ze specj. kasownikiem pamiątk. na oryg. liście - - **6,50**

Austria Pomoc Zimowa 1936 5+2 12+3 24+6 3 wart. ⊙ 0,95
dto 3 wart. x - - - - **zł 1,50**

Węgry Dobroczyne 1920 r.
Kompl. serja 3 wart. x - **—,31**
10 serii x - **2,50**

Francja, Karnecik z 20 sztuk 50 ct czerwone x - - - - - **zł 6,—**

Salvador, zestawienie 70 znaczków rozmaitych, k. inny - - **zł 4,50**

Bawaria, 9 Kreuger 1949 z fałdą w papierze, poza tym ładne egzemplarze Mi Nr 5, mk 12,— **zł 2,50**

Znaczki Rosji Sowieckiej

na sztuki i w seriach, podane w taniej ofercie listopadowej nr 74 „Il. Wiad. Fil.", dostarczamy jeszcze, aż do wyczerpania zapasów.
poza tym nassza **oferta listopadowa i tania przedaż grudniowa jest nieważna** Wszystkie kolekcje gwiazdkowe **wyczerpane**.

Niemcy

Olimpiada 1936

8 wartości na oryg. liście ze specj. kasownikiem pamiątkowym z **datą otwarcia** olimpiady 1. 8. 1936.

Cena **zniżona** za kopertę poki zapas starczy **6,50**

Dto na arkusiku pamiątkowym - - **7,50**

UWAGA

W czasie trwania Sprzedaży Poinwenturowej 4. 1. 38. do dnia 10. II. 38. udzielamy **rabatu.**
Ważne tylko przy zakupach za gotówkę z góry.

5% **powyżej 10,— zł**   **10%** **powyżej 25,— zł**

Druk. „POL" POLSKA FABRYKA WYROBÓW PAPIEROWYCH Sp. z o. odp. Poznań, Strzelecka 31.

ILUSTROWANE WIADOMOŚCI
FILATELISTYCZNE
MIESIĘCZNIK
POŚWIĘCONY SPRAWOM FILATELISTYKI

Adres Redakcji i Administracji: POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 7, I. ptr.

Prenumerata: kwartalna 1.50, półroczna 2.75, roczna 5.50, zagranica cały rok zł 7.—

Wszelkie wpłaty za prenumeratę należy uiszczać zapomocą pocztowych przekazów rozliczeniowych z dopiskiem: ADMINISTRACJA „IL. WIAD. FIL." — kartoteka № 80

Korespondencję dotyczącą Redakcji i Administracji „Il. Wiad. Fil." należy nadsyłać oddzielnie. Rękopisów nie zwracamy. Artykułów nie honorujemy.

Nr 76 STYCZEŃ 1938 Rok VIII

Prof. Stan. Mikstein — Kraków.

Znaczki poczty miejskiej w Żarkach

Falsyfikaty.

Do ostatnich czasów znaczki oryginalne Żarek były nadzwyczajnie rzadkie, miejsce ich zajmowały prawie całkowicie na rynku polskim falsyfikaty. Falsyfikaty te odróżniają się przede wszystkim innymi odcieniami zasadniczych kolorów, skutkiem czego już na pierwszy rzut oka są łatwe do odróżnienia od oryginałów. Ponadto sam rysunek falsyfikatów wykazuje szereg różnic i tak: cieniutkie kreseczki tworzące rysunek oryginalnego znaczka we falsyfikatach są grube jakby rozlane, często zastępowane przez kropki, w szczególności w cieniowaniu chmur powyżej wieży kościelnej. Także w rysunku drzewa po lewej stronie kościoła widać zlewy poszczególnych kreseczek tworzące plamy.

Jako najłatwiejszą cechę rozpoznawczą zwykle podaje się umieszczenie światła na okrągłym okienku nad bramą kościoła: u oryginałów leży ono po lewej stronie u dołu, u falsyfikatów zaś pionowo wzdłuż całej lewej połowy tego okienka. Ponieważ ten szczegół jak zresztą i wszystkie inne np. w wyglądzie osób stojących przed kościołem, rysunku drzewa po lewej stronie kościoła, chmur zaznaczonych kropkami itp. powtarzają się na falsyfikatach wszystkich wartości jaknajdokładniej, o ile oczywiście jest to możliwe przy druku litograficznym, przeto musimy przyjąć, że technika wykonania tych falsyfikatów jest identyczna jak i u oryginałów. W szczególności musiała być jedna matryca rysunku jednego znaczka, z której przez zmianę wartości względnie zastąpienie kół tarczami w III wydaniu, otrzymywano matryce do poszczególnych wartości.

Jak wykonano matrycę rysunku nie da się dziś stanowczo i pewnie ustalić. Zgrubienia kreseczek rysunku przemawiałyby za sporządzeniem kliszy cynkowej, z której otrzymywanoby dopiero matryce dla poszczególnych wartości. Z drugiej jednak strony szereg różnic w szczegółach rysunku w stosunku do oryginałów nie wykluczają sporządzenia nowego rysunku przez tego samego rysownika, który wykonał i oryginały. Możliwym to jest dla tego, że druk tych

znaczków w ówczesnych stosunkach mógł odbyć się w tym samym zakładzie co i oryginałów, tak Żarek jak i Przedborza. W obu bowiem wydaniach tak dla Przedborza jak i Żarek interesowaną była ta sama osoba p. Abramsona. Jeżeli właśnie uwzględnimy tę okoliczność, to również nie można wykluczyć nadużycia oryginalnej matrycy, jednak zmienionej odnowieniem, uzupełnieniem i korektą.

Arkusze falsyfikatów obejmowały również po 50 sztuk znaczków ułożonych po 10 w pięciu poziomych rzędach. W arkuszach oryginalnych znaczki markacyjne były umieszczone tylko przed 21 i po 30 znaczku, natomiast w arkuszach falsyfikatów występujące zupełnie podobne łukowate kreseczki z kropkami znajdują się nadto nad 6-tym i pod 46-tym znaczkiem. Wyjątek stanowi tylko znaczek markacyjny na arkuszu falsyfikatów I wydania po 30 zn. którego łuk jest otwartą stroną skierowany ku górze.

W arkuszach falsyfikatów wszystkich wartości występują również swoiste „typy" i to podobnie jak w oryginałach dotyczące tylko cyfr wartości lub położenia tarcz z wartością na tle nieba w III wydaniu. Oczywiście „typy" te są zupełnie odmienne niż u oryginałów. Jedynie tylko falsyfikaty znaczka 3 hal. I wydania posiadają jako charakterystyczne cechy „typów" kropki i kreski obok napisu „Poczta miejska w Żarkach", a mianowicie:

typ I. na znaczkach nieparzystych arkusza: kreseczka u góry przed literą „P" wyrazu „Poczta" mała kropeczka między literą „j" a jej kropką w wyrazie „miejska", kropka poniżej liter „rk" wyrazu „Żarkach".

typ II. na parzystych znaczkach arkusza falsyfikatów: kropka przed środkiem cyfry „3" po prawej stronie kropka pod literą „e", a często i nad „s" wyrazu „miejska".

Jak widzimy podobne cechy typów występują i na znaczkach Przedborza, co jak wyżej już zaznaczyłem może prowadzić do wniosku, że wykonano je w tej samej litografii co i znaczki Przedborza.

Falsyfikaty II wydania Żarek z ręcznymi nadrukami można łatwo poznać tak po cechach poprzednio opisanych jak i nieudolnie i w odmiennych kolorach wykonanych fałszerstwach nadruku.

Jako zasadniczej matrycy do wykonania fałszerstw III wydania, użyto tej samej matrycy co i do I wydania, tylko w miejsce kół wrysowano tarcze i nowe wartości, albowiem wszelkie pozostałe cechy rysunku są identyczne jak i w pierwszym wydaniu.

Mec. Marian Niklewski — Toruń

Filatelista a prawo.

W dniu 10 stycznia br. odbyło się przy udziale licznie zgromadzonych członków zebranie Związku Filatelistów w Toruniu. Na zebraniu tym byli również w charakterze gości p. Mgr Philipp — nacz. urzędu pocztowego Toruń I. oraz jego zastępca p. Gerhardt. Bardzo ciekawy referat wygłosił prezes związku p. mec. Niklewski, który rozpoczynamy drukować poniżej. Należy podkreślić, że referat ten wywołał ożywioną dyskusję, w której brali udział wymienieni goście, służąc cennymi wyjaśnieniami, z punktu widzenia fachowego.

Chciałbym w krótkich zarysach przedstawić kilka kwestyj prawnych, które dla niejednego filatelisty mogą przedstawiać zainteresowanie, chociaż na pierwszy rzut oka mogłoby się wydawać, że filatelistyka jako taka z wiedzą prawniczą nie ma żadnej specjalnej łączności.

Na wstępie chciałbym zupełnie ogólnikowo i nie wnikając w szczegółowe przepisy, któreby mogły prowadzić za daleko, przedstawić strukturę prawną, na której opiera się organizacja poczty, która jest źródłem wydawania znaczków, która zajmuje się ekspedycją przesyłek listowych oraz kasowaniem znaczków pocztowych.

Ograniczam się do przedstawienia jedynie warunków pocztowych polskich i tylko w niektórych szczegółach przytoczę pewne interesujące filatelistę porównania przepisów zagranicznych, przy czym chciałbym także poruszyć niektóre zagadnienia ważne dla zbieracza z dziedziny prawa cywilnego, o ile wchodzą w rachubę przepisy o kupnie, zamianie oraz przepisy prawa karnego dotyczące fałszowania znaczków i puszczania ich w obieg.

Podstawową ustawą normującą wogóle działalność poczty jest ustawa z 3. VI. 1924 r o poczcie, telegrafie i telefonie, która to ustawa doznała licznych zmian i której miarodajny tekst znajduje się obecnie w Dz. Ust. 63/33 pod poz. 481. Ustawa ta stwarza t. zw. wyłączność pocztową na rzecz Państwa Polskiego. Za granicą zresztą prawie wszystkie państwa organizację pocztową urządziły na tych samych zasadach t. zw. wyłączności pocztowej państwowej i są tylko nieliczne jeszcze państwa, które regał pocztowy oddały przedsiębiorstwom niepaństwowym. Do takich państw należy n. p. Portugalia, która dla kolonii Mozambique w Afryce udzieliła wyłączność pocztową t. zw. Kompanii dla Mozambique. Taką samą pocztą prywatną była poczta Thurn i Taxis, stanowiąca własność książąt Thurn i Taxis, którzy w krajach południowych i zachodnich Niemiec do 1887 r. utrzymywali własną pocztę. Pojęcie wyłączności poczty mieści w sobie ten zasadniczy moment, że jedynie prawem urzędów

ustanowionych w tym celu przez państwo jest, przyjmować listy zamknięte i otwarte, karty pocztowe, czasopisma, przesyłki pieniężne i t. p. do ekspedycji.

Osoba prywatna nie może zatem bez narażenia się na odpowiedzialność karną, zajmować się zawodowo przewozem przesyłek listowych i t. p.

W myśl art 4. w obrębie tej samej miejscowości dozwolone jest wysłanie listów jak również kartek pocztowych przez umyślnych posłańców, nie wolno jednak bez osobnego zezwolenia Min. P. i T. otwierać zakładów dla rozsyłki wymienionych przesyłek. Rozsyłka czasopism i wydawnictw w obrębie tej samej miejscowości i 15 km. również nie podlega temu zastrzeżeniu.

Taksamo zakazane jest t. zw. „zbieranie listów", celem wspólnej wysyłki do innej miejscowości w jednej przesyłce dla zaoszczędzenia oczywiście opłat portoryjnych. Prawo wyłączności rozciąga się oczywiście także na zakładanie telefonów i na obsługę telegraficzną. Kwestii tych nie będę bliżej poruszał, gdyż nie dotyczą filatelistów.

Skoro państwo za pomocą specjalnych organów załatwia obsługę korespondencyjną mieszkańców i na podstawie międzynarodowej konwencji pocztowej w Bernie z 1875 r., do której prawie wszystkie cywilizowane państwa przystąpiły, także umożliwia przesyłki listowe i t. p. na cały świat, może też i musi zagwarantować obywatelowi korzystającemu z usług poczty te zasadnicze prawa obywatelskie, które każda nowoczesna konstytucja daje obywatelom t. j. tajemnicę listową i niemożność zajmowania przesyłek listowych poza wypadkami specjalnie w odnośnych ustawach przewidzianymi.

Z drugiej zaś strony gwarantuje też państwo w ramach specjalnych przepisów, które ujęte są w rozp. Prez. R. P. z 26. VIII. 1927. Dz. Ust. 78 poz. 679 oraz w tekscie nadanym ustawą z 5. XI. 1931 r. Dz. Ust. 103 poz. 788 bezpieczeństwo przesyłek nadanych i odpowiedzialność majątkową za pewne rodzaje przesyłek, o czym będzie jeszcze później mowa.

Z wyłączności pocztowej państwa wynika także wyłączność prawna wydawania znaczków, druków pocztowych i t. p.

O tej materii traktuje szczegółowo art. 22. ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie, przy czym art. 22. wypowiada zasadę, że Minister P. i T. ma wyłączne prawo wydawania znaczków pocztowych, nadruków pocztowych nalepek i płatnych druków pocztowych i telefonicznych oraz oznaczenia ich wartości. Wytwarzanie, sprzedaż i rozpowszechnienie znaczków, nadruków, nalepek i druków naśladujących znaczki pocztowe, nadruki pocztowe, nalepki i płatne druki pocztowe, telegraficzne i telefoniczne w ten sposób, że mogłyby być uważane za wydane przez zarządy pocztowe, jest wzbronione. Interesujący jest także przepis, że pod względem ochrony prawnej znaczki, nalepki, nadruki pocztowe, wydane przez zarządy pocztowe zagraniczne traktowane są narówni z krajowymi.

Ten przepis odnosi się jednak jedynie do znaczków, nadruków, nalepek i t. d., będących w użytku pocztowym t. zn. niewycofanych jeszcze z obiegu. O ochronie filatelisty przed takimi fałszerstwami wspomnę później.

Powyższe przepisy podyktowane są jedynie względami fiskusa pocztowego dla zapewnienia wyłączności pocztowej.

Zagadnienie wyłączności pocztowej ma dla filatelisty także przy ocenie pełnoprawności znaczka istotne znaczenie, gdyż od tego, czy znaczek wydany został przez władzę mającą wyłączność pocztową, zależy także pełnoprawność znaczka dla zbieracza. Pociągnięcie granicy będzie jednak w wielu wypadkach szczególnie w okresach ruchów rewolucyjnych, w wypadkach wojennych nieraz bardzo trudne. (Ciąg dalszy nastąpi)

NOWOŚCI

EUROPA

ALBANIA. Z okazji 25 lecia zjednoczenia w dniu 25 listopada wydano serię znaczków pamiątkowych.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

1 q — szarolila	10 q — brunatny	50 q — niebieskozielony
2 q — ciemnobrunatny	15 q — czerwony	1 fr — fioletowy
3 q — zielony	25 q — niebieski	2 fr — czerwonobrunatny

AUSTRIA. Z okazji Bożego Narodzenia wydano serię znaczków życzeniowych składającą się z dwóch wartości.

Znaczki opłaty (okolicznośc.):

12 gr — ciemnozielony
24 gr czerwony

Obok reprodukujemy nowowydaną serię przedstawiającą zasłużonych lekarzy. Szczegóły podamy w następnym numerze.

FRANCJA. Znaczek z wizerunkiem bogini zwycięstwa z pod Samothrake można obecnie otrzymać również niestemplowany w całych arkuszach. Są one jednak podobnie jak na widokówkach sprzedawane z dopłatą.

CZECHOSŁOWACJA. Reprodukcja przedstawia znaczek opisany w poprzednim numerze.

GDAŃSK. W połowie grudnia ukazała się seria znaczków dobroczynnych na pomoc zimową.

Znaczki opłaty (dobroczyne):

5+5 f — fioletowy
10+ 5 f — brunatny
15+ 5 f — jasnoniebieski i ciemnożółty
25+10 f — szmaragdowozielony
40+25 f — karminowy i niebieski

IRLANDIA. Nowo powstałe państwo w związku z ogłoszeniem konstytucji wydało serię znaczków pamiątkowych składającą się z dwóch wartości. Szczegóły podamy później.

LIECHTENSTEIN. Ukazała się dalsza wartość nowej serii, którą widzimy na reprodukcji obok znaczka opisanego w poprzednim numerze. Znaczek ten wydano również z nadrukiem „urzędowy".

Znaczek opłaty:

30 r — niebieski

Znaczek urzędowy:

30 r — niebieski

LUKSEMBURG. Nowa seria znaczków dobroczynnych ukazała się 1 grudnia.

Znaczki opłaty (dobroczynne):

10+5 c — czerwony i czarnobrunatny
35+10 c — fioletowy i ciemnozielony
70+20 c — niebieski i czerwonobrunatny
1 fr+25 c — ciemnozielony i czerwony
1.25 fr+75 c — brunatny i fioletowy
1.75 fr+1.50 fr — ciemnooliwkowy i niebieski

MONAKO. Znaczki opłaty za 5 i 10 c. wydano o nieco zmienionym rysunku i wykonano je wklęsłodrukiem.

Znaczki opłaty:

5 c — czerwony | 10 c — niebieski

Obiegowy znaczek za 1.75 f ukazał się również w odmiennym kolorze.

Znaczek opłaty:

1.75 f — różowy

NORWEGIA. Nowy znaczek 1 kr z popiersiem króla oraz dalsze wartości znaczków urzędowych wykonano wklęsłodrukiem.

Znaczek opłaty:

1 kr — ciemnozielony

Znaczki urzędowe:

7 ö — pomarańczowy
15 ö — oliwkowozielony
30 ö — niebieski

ROSJA. Bez uprzedniej zapowiedzi wydano znaczek przedstawiający globus z herbem sowieckim w wieńcu z kłosów.

Znaczek opłaty:

40 k — ciemnoczerwony

Reprodukcja przedstawia nową serię lotniczą — Szczegóły w następnym numerze.

RUMUNIA. Znaczki dopłatne wydane w r. 1932 przedstawiające koronę uzupełniono obecnie dwoma wartościami.

Znaczki dopłaty:

3 l — czarny | 6 l — czarny

SZWAJCARIA. Tu również ukazał się blok jubileuszowy „Pro Juventute", który w dniu 29 grudnia wyprzedano całkowicie.

Znaczek opłaty (pamiątkowy):

20 i 30+50 r — czerwony niebieski i srebrny

TURCJA. Na reprodukcji widzimy nowe znaczki. Szczegółowy opis podamy w następnym numerze.

ZAMORZE

AFRYKA POŁUDNIOWA. Obiegowy znaczek za 6 d wydano obecnie z napisem SUID-AFRIKA.

Znaczek opłaty:

6 d — zielony i czerwony

AUSTRALIA Obiegowy znaczek za 1/6 sh lotniczy wydano z nowym znakiem wodnym.

Znaczek lotniczy:

1/6 sh — czerwonobrunatny.

BRAZYLIA. W połowie listopada ukazał się znaczek z herbem U. S. A. upamiętniający 150 rocznicę konstytucji Stanów Zjednoczonych.

Znaczek opłaty (pamiątkowy):

400 r — niebieski

EGIPT. Z okazji kongresu okulistycznego wydano znaczki okolicznościowe.

Znaczki opłaty (okolicznościowe):

5 m — czerwonawobrunatny
15 m — ciemnofioletowy
20 m — niebieski

INDIE HOLENDERSKIE. Nowa wartość przedstawia głowę króla.

Znaczek opłaty:

10 c — cynobrowoczerwony

KOLONIE FRANCUSKIE. W końcu grudnia ukazał się blok 3-frankowy dla poszczególnych kolonii, który przedstawia różne fragmenty światowej wystawy. Znaczek ten jakkolwiek posiada zdolność frankatury, sprzedawany był tylko w Paryżu, wobec tego należy traktować go jako spekulacyjny. Poniżej podajemy spis kolonii dla których bloczek taki wydano.

Znaczek opłaty (pamiątkowy):

Dahomey 3 fr — niebieski i czarny
Wybrzeże Kości Słoniowej 3 fr — c. brunatny
Francuska Afryka Równikowa 3 fr — czerwonobrunatny
Gujana francuska 3 fr — lila
Gwinea francuska 3 fr — niebieskozielony
Indie francu kie 5 fan. — fioletowy
Indochiny francuskie 30 c — c. lila
Poczta w Chinach Płd. 30 c — zielony i czarny
Nigeria francuska 3 fr — czerwonofioletowy
Oceania francuska 3 fr — zielony
Francuskie Somali 3 fr — c. lila
Togo 3 fr — niebieski i czarny
Sudan francuski 3 fr — czerwonofioletowy
Guadeloupa 3 fr — ciemnoniebieski
Iniwi 3 fr — czerwonobrunatny
Kamerun 3 fr — pomarańczowy i czarny
Madagaskar 3 fr — czerwonopomarańczowy
Martynika 3 fr — zielony
Mauretania 3 fr — c. niebieski
Nowa Kaledonia 3 fr — ciemnobrunatny
Reunion 3 fr — ultramarynowy
Wyspy św. Piotra i Michała 3 fr — niebieski
Senegal 3 fr. — fioletowy
Wallis i Futuna 3 fr — czerwonofioletowy

KUBA. Z okazji 150 rocznicy istnienia kolei żelaznej znaczek z 1927 r. w nakładzie 150 000 przedrukowano napisem: „1837 -1937 Primer Centenerio Ferrocarril en Cuba".

Znaczek opłaty (pamiątkowy):

10 c — zielony
25 c — ciemnolila

LIBAN. Nowowydany znaczek lotniczy za 10 pi przedstawia samolot unoszący się nad ruinami słynnego z zabytków starożytnego miasta fenickiego Baalbek.

Znaczek lotniczy:

10 pi — fioletowy

PANAMA. Z okazji 50-tej rocznicy ochotniczej Straży pożarnej wydano serię znaczków pamiątkowych.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

½ c — czerwonopomarańczowy
1 c — c. zielony
2 c — pomarańczowy
5 c — niebieski
10 c — c. lila

Znaczki lotnicze (pamiątkowe):

5 c — jasnoniebieski
10 c — pomarańczowy
20 c — czerwony

PATIALA. Znaczki z głową króla zaopatrzono obecnie nadrukiem „PATIALA STATE“.

Znaczki opłaty:

9 p — niebieskozielony
1 a — karminowy

RODEZJA POŁUDNIOWA. Tu również wydano znaczki z podobizną głowy króla Jerzego VI.

Znaczki opłaty:

1/2 d — zielony	10 d — fioletowy
1 d — czerwony	1 sh — zielony i czarny
1 1/2 d — brunatny	1/6 sh — oliwkowożółty i czarny
4 d — czerwonopomarańczowy	2 sh — brunatny i czarny
6 d — czarny	2/6 sh — fioletowy i ciemnoniebieski
9 d — jasnoniebieski	4 sh — zielony i ciemnoniebieski

STANY ZJEDNOCZONE. Jako ostatnie znaczki propagandowe kolonii wydano dla Wysp Dziewiczych.

Znaczek opłaty (okolicznościowy):

3 c — fioletowy

STRAITS SETTLEMENTS. Nową serię z głową króla uzupełniono dalszymi wartościami.

Znaczki opłaty:

2 c — zielony
30 c — pomarańczowy i fioletowy

VENEZUELA. Tegoroczny znaczek czerwonego Krzyża z głową Simeona Boliwara już się ukazał.

Znaczek opłaty specjalnej:

5 c — ciemnozielony

Dr. Stanisław Menhard, Brześć n/B.

Nalepki polskie.

Obok filatelistyki w ścisłym tego słowa znaczeniu, powstały i uzyskały już pełne prawo obywatelstwa nowe działy. Mam tu na myśli zbiory tak licznych ostatnio okolicznościowych kasowników pocztowych i przedfilatelistykę, zajmującą się pieczęciami pocztowymi z czasów przed wprowadzeniem znaczków pocztowych. Lecz o należne stanowisko walczy jeszcze jedna grupa, tzw. nalepek okolicznościowych, mających i zewnętrzną formę znaczków pocztowych i wyszczególnioną cenę, i określenie przeznaczenia jej na cel społecznie godny poparcia.

Nalepki to nie jakaś nowość — jak okolicznościowe kasowniki — narzucana przez Państwo, właściciela przedsiębiorstwa pocztowego. Stworzone zostały samorzutnie przez zorganizowane i uświadomione społeczeństwo na długo przed wojną światową dla zaspokojenia tych potrzeb, do których zaborca odnosił się obojętnie lub nawet wrogo. Stąd rozpowszechnienie ich we wszystkich trzech zaborach nawet Polonii amerykańskiej. Bez przesady można powiedzieć, że znaczna wówczas część listów, poza oficjalnym znaczkiem pocztowym, miała obok i nalepkę. Zastępowały one nie tylko brak własnych znaczków pocztowych, lecz były pierwszymi markami propagandowymi, a dostarczając stosunkowo znacznych kwot społecznie najpilniejszych, dziś są charakterystycznym dowodem zmagań Narodu, dają obraz ówczesnego poziomu sztuki graficznej i upodobań artystycznych.

Tego rodzaju nalepki były równocześnie znane i rozpowszechnione wśród innych społeczeństw, posiadających nawet własną państwowość (w zestawieniu pod e/—4). Nas jednak mogą interesować wyłącznie polskie, bo dział to nie

tylko bardzo rozległy, lecz skompletowanie wymaga znajomości ustroju, form organizacyjnych i dążeń całości lub pewnych warstw Narodu.

Do tak pojętego zbioru nie mogą należeć, ani nalepki czysto reklamowe, bez podanej wartości, czy to wystaw, targów, zawodów, imprez ogólno-krajowych, czy to przedsiębiorstw, ani nalepki będące dowodem zapłacenia wkładki członkowskiej w stowarzyszeniu, ubezpieczeniowe, oszczędnościowe, marki stemplowe i skarbowe. Natomiast i do filatelistyki w ścisłym tego słowa znaczeniu i do działu nalepek zaliczyć należy znaczki pocztowe z dopłatą na oznaczony cel, np. 10 gr i 20 gr z dopłata 5 gr na oświatę.

Nalepki polskie, wydane w czasie wojny i po wojnie, zostały prawie wyczerpująco omówione w Ilustrowanych Wiadomościach Filatelistycznych, zeszyty 56, 59/60 i 73, — obecnie przedsiębiorę próbę przedstawienia nalepek polskich przedwojennych, zatrzymując ten sam układ, jedynie w nawiasie umieszczam rok wydania i ewentualnie bliższe określenie wydawcy. Zdaję sobie sprawę, że zestawienie to nie jest kompletne ani co do rodzaju nalepek, ani egzemplarzy różnych w cenach i zasadniczych kolorach. Na dowód podaję, że Towarzystwo Oświata w Wilnie (w zestawieniu a/—29) po bardzo krótkiej działalności zostało przez władze rosyjskie rozwiązane, a bezprzecznie wydało nalepki także w wyższych, nieznanych mi wartościach.

Nalepki polskie.

na cele:

a) oświatowe:

Lp.	rodzaj	wymiary w mm	kolor	treść
1.	2 hal.	41×41	wielobarwne	Matka ze zniczem w podniesionej prawicy, obok dwoje dzieci z książkami, wszystko w kole z napisem „Na rzecz Towarzystwa Szkoły Ludowej 2 hal" w rogach wartości. (1902).
2.	2 h.	21×26	szara	Orzeł polski, na piersiach litery T. S. L., wokół napis „Towarzystwo Szkoły Ludowej", w rogach u góry wartości, u dołu na wstędze „2 halerze". (1908).
3.	2 h.	26×34	amarantowa	Wytłoczony biały monogram P. T. S. L., wokół wytłoczony biały napis: „Polskie Towarzystwo Szkoły Ludowej we Wiedniu", na rogach na dole wartości. (1908).
4.	2	28×32	lila szafirowa	W owalu otoczonym stylizowaną winietą głowa J. Słowackiego, na dole na wstędze napis: „J. Słowacki". po bokach wartości. (1909).
5.	2	28×36	zielona brązowa c. niebieska czerwona	Głowa króla Jagiełły w medalionie, z napisem, „Król Jagiełło", na dole na wstędze „1410 — T. S. L: 1910", po bokach wartości. (1910).
6.	2	28×40	zielona brązowa c. niebieska czerwona	Głowa Witolda w medalionie, niżej na wstędze napis: „Książę Witold", w rogach w dole wartości, między nimi „1410 — T. S. L. — 1910". (1910.
7.	4	28×36	zielona brązowa c. niebieska czerwona	Jak pozycja 5.
8.	4	28×40	zielona brązowa c. niebieska czerwona	Jak pozycja 6.
9.	1. k	32×38	fioletowa	Jak pozycja 1., na dole w rogach wartości, między cyframi napis T. S. L. (1910).

C. d. n.

Marian Nowina-Orlicki, Łódź.

Batum pod okupacją angielską. Dokończenie

Tego samego dnia wydano dalsze prowizoria. Do tego celu zużyto znaczków rosyjskiego cesarstwa wydań 1909/17, przedrukowując je ręcznym kauczukowym stemplem nowej wartości cięte i ząbkowane 14½. Przedruk pięciowierszowy „Batum — Obłas — p. 50 p. — British — occupation" uskuteczniony jest w ten sam sposób, co i poprzednie wydanie, możemy zatem zanotować następujące prowizoria: a) na znaczkach ciętych, 50 r. na 1 kop. żółty — przedruk czarny, 50 r. na 2 kop. zielony — przedruk czerwony, b) na znaczkach ząbkowanych 14½ — 50 r. na 2 kop. zielony, przedruk czarny, 50 r. na 3 kop. czerwony — przedruk czarny, 50 r. na 4 kop. karminowy — przedruk czarny, 50 r. na 5 kop. lila — przedruk czarny, 50 r. na 10 kop. niebieski — przedruk czerwony i 50 r. na 15 kop. brun.-nieb. — przedruk czarny.

Wszystkie znaczki tego wydania istnieją z przedrukiem odwróconym i cena tych znaczków jest trzykrotnie wyższa od tych samych znaczków z przedrukiem normalnym.

Wymiary przedruku są następujące: wysokość całego przedruku 20 mm, szerokość słów „Batum", Obłas." 8 mm, nowej wartości 13½ mm, „British" 10 mm, „occupation" 16 mm, odległość między wierszami 2 mm, wysokość cyfr nowej wartości 4 mm, wysokość poszczególnych liter 2 mm, za wyjątkiem słowa „occupation", w którym wysokość ta wynosi 2½ mm.

W tym wydaniu przedruki uskutecznione tuszem czerwonym, są rozpuszczalne w wodzie, dlatego też zaleca się ostrożność przy myciu tych znaczków.

30 stycznia 1920 roku wydano nowe prowizoria, przedrukowując znaczki rosyjskiego cesarstwa wydań 1909/17 czterowierszowym szaro-czarnym ręcznym metalowym przedrukiem nowej wartości cięte i ząbkowane 14½. Przedruk „Batum Obł. — P. 50 P. — British — Occupation" uskuteczniony jest w ten sposób, że słowa „Batum Obł." wykonane są łukiem górnym, a nowa wartość i „British occupation" poziomo.

a) znaczki cięte:
- 50 rub. na 2 kop. zielony
- 50 „ na 3 „ czerwony
- 50 „ na 5 „ lila

b) znaczki ząbkowane:
- 50 „ na 2 „ zielony
- 50 „ na 3 „ czerwony
- 50 „ na 4 „ różowy
- 50 „ na 5 „ lila

Znaczki tego wydania cięte 50 r. na 3 kop., oraz ząbkowane 50 r. na 2 kop. i 50 r. na 4 kop. istnieją również z przedrukiem odwróconym, cena takich znaczków — pięciokrotna.

Wymiary przedruku są następujące: cała wysokość 20 mm, szerokość słów „Batum Obł." i nowej wartości 14 mm, słowa „British" 11 mm, „occupation" 14⅓ mm, wysokość litery „P" 5 mm, nowej wartości 8 mm, przy czym trzeba zaznaczyć, że zero jest krótsze od piątki o ½ mm, wysokość poszczególnych liter 2 mm, a odległość między wierszami 1 mm.

Oryginalne znaczki tego rodzaju mają zawsze przebicie przedruku na odwrotnej stronie znaczków, w odróżnieniu od falsyfikatów, które tego przebicia nie wykazują, choć są wykonane z nadzwyczajną precyzją.

21 lutego 1920 roku wydano nowe znaczki prowizoryczne. Do tego celu zużyto znaczki rosyjskiego cesarstwa wydań 1909/17 ząbkowane 14½, przedrukowując je poprzednim stemplem metalowym i zmieniając w nim tylko wartość. Przedruk uskuteczniony jest w kolorach czarnym i niebieskim, wobec czego należy zanotować następujące prowizoria:

a) przedruk czarny:
- 25 rub. na 5 kop. lila
- 25 „ na 10 k. na 7 k. błękitny
- 25 „ na 20 k. na 14 k. nieb.-czerw.
- 25 „ na 25 kop. ziel.-lila
- 25 „ na 50 kop. lila-ziel.

b) przedruk niebieski:
- 25 rub. na 5 kop. lila
- 25 „ na 10 k. na 7 k. błękitny
- 25 „ na 20 k. na 14 k. nieb.-czerw.
- 25 „ na 25 kop. ziel.-lila
- 25 „ na 50 kop. lila-ziel.

Wszystkie znaczki tego wydania istnieją z przedrukiem odwróconym i tete-beche, z których cena na odwrotki trzykrotna, a na tete-beche pięciokrotna.

Wymiary przedruku są następujące: cała wysokość 20 mm, szerokość słów „Batum Obł.". occupation i nowej wartości po 14 mm, słowa „British" 10½ mm, odległość między wierszami 1 mm, wysokość litery „P" 5 mm, wysokość cyfry „25" — 7 mm, przy czym trzeba zaznaczyć, że wysokość cyfr 2 i 5 jest jednakowa. Przedruk „Batum Obł. — P. 25 P. — British — Occupation„ uskuteczniony jest w ten sam sposób jak i poprzednie wydanie. W ten sam sposób również odróżniają się falsyfikaty od oryginałów.

W dniu 10 marca 1920 roku przedrukowano 4-ro kopiejkowy znaczek jubileuszowy domu Romanowych z 1913 r. ręcznym stemplem metalowym słów: „Batum Obł. — P. 50 P. — British — Occupation". Przedruk wykonany tuszem niebieskim, posiada te same wymiary przedruku, co i prowizoria wydane 30 stycznia 1920 r.

1 kwietnia 1920 roku pierwsze znaczki batumskie z palmą przedrukowano ręcznym stemplem, czarnym i niebieskim tuszem do nowej wartości, wskutek czego powstały następujące prowizoria:

a) przedruk czarny:
25 rub. na 5 kop. zielony
25 „ na 25 „ pomarańczowy
50 „ na 50 „ żółty
b) przedruk niebieski:
25 rub. na 5 kop. zielony
25 „ na 25 „ pomarańczowy
50 „ na 50 „ żółty

Trzeba tu zaznaczyć, że przedruk nowej wartości 25 rubli wykonany został na znaczkach batumskich z palmą, przedrukowanych poprzednio słowami „British occupation", tak że znaczki o wartościach 5 i 25 kop. zostały faktycznie przedrukowane powtórnie, podczas gdy przedruk 50 rubli na znaczku 50 kop. był wykonany na znaczkach batumskich z palmą bez przedruku „British occupation". Tym sposobem pierwsze dwie wartości posiadają przedruk dwuwierszowy, podczas gdy ostatni czterowierszowy.

Wymiary przedruku są następujące: dla 25 rubli cała wysokość 21 mm, szerokość górnego wiersza „rub 25 lej" i dolnego „25 rub. 25" jednakowa, wynosząca 18 mm, odległości między wierszami 10 mm, wysokość cyfry górnej 7 mm, a dolnych cyfr 5 mm. Dla 50 rubli wymiary przedruku są następujące: cała wysokość 20 mm, wysokość cyfry „50" — 6 mm, litery „R" 4 mm, szerokość nowej wartości i słowa „British" 14 mm, „occupation" 18 mm, „rub." 6 mm odległość między wierszami 2 mm, wysokość poszczególnych liter w słowie „British" 3 mm, a „occupation" 2 mm.

Przedruk 25 rubli w kolorze czerwonym na znaczku 10-cio kopiejkowym z palmą należy zaliczyć do przedruków próbnych.

Aby utrudnić fałszowanie przedruku na tych ostatnich znaczkach wyświdrowano w metalowym steplu w kilku miejscach w cyfrze „50" dziurki, wskutek czego przedruk na znaczkach wydaje się jakby złożony był z kilku części.

Przedruków odwróconych w tym wydaniu nie ma, natomiast moc falsyfikatów trudnych do odróżnienia.

Ostatnim wreszcie wydaniem znaczków batumskich jest przedruk znaczków typu I, wydania z palmą dwuwierszowym czarnym maszynowym przedrukiem słów „British occupation". Znaczki drukowane są sposobem litograficznym na zwykłym papierze nieząbkowane i bez przedruku „British occupation" w obiegu pocztowym nie były. Wydano następujące znaczki:

1 rub. czerwono-brunatny, 2 rub ultramaryna, 3 rub. różowy, 5 rub. ciemnobrunatny, 7 rub. żółty, 10 rub. zielony 15 rub. fioletowy, 25 rub. czerwony i 50 rub. niebieski.

W każdym arkuszu jeden znaczek w pierwszym rzędzie arkusza, czwarty licząc z prawej strony, posiada błąd w przedruku „British", gdzie zamiast litery „R" znajduje się litera „P". Cena na znaczki z takim błędem pięciokrotna.

Wymiary rysunku jak również i wymiary przedruku są takie same, jak w poprzednich wydaniach z palmą. To samo tyczy się i fałszerstw tego wydania.

Wszystkie przedruki znaczków batumskich uskutecznione stemplami kauczukowymi ,czy też metalowymi, posiadają w przedrukach najrozmaitsze defekty jak np. białe plamy w przedruku, przedruk odbity nie całkowicie i t. p., ma się rozumieć, że ceny na te znaczki są takie same, jak za normalne ze względu na minimalne nakłady tych znaczków.

W końcu lipca 1920 roku komendant wojsk okupacyjnych angielskich, generał Kuk-Kolls oddał całą władzę do rąk przedstawiciela republiki gruzińskiej, znosząc tym sposobem okupację miasta i okręgu batumskiego przez Anglików.

Lekcja dla Gdańska

Z ostatnio wydanej serii znaczków dobroczynnych wartość 15 fen. przedstawia statuę Zygmunta Augusta, która znajduje się na szczycie wieży ratuszowej. Sądzimy, że napis winien odpowiadać prawdzie historycznej, gdy tymczasem brzmi on: „DER GOLDENE KERL VOM RATSTURM" co znaczy po polsku: „Złoty chłopek z wieży ratuszowej". Być może, że nazwa taka utarła się u tamtejszej ludności jednakże nie licuje ona z godnością postaci, którą przedstawia, a gdańskie władze pocztowe, które zatwierdziły wyżej

cytowany napis, trudno posądzać o tak daleko idące nieuctwo własnej historii. Uważać to raczej należy za zwrot złośliwy i nie pozbawiony tendencji w chwili obecnej. Żeby nauczyć Gdańszczan historii, pozwalamy sobie poniżej przedrukować z encyklopedii powszechnej Ultima Thule tom IV stronica 29 co następuje:

> „Zygmunt August potrafił przełamać opór Gdańska przeciwko unii realnej. Nie dopuszczając do utworzenia państwowej floty na morzu, Gdańsk uwięził 11 kaprów królewskich i ustroiwszy im głowy w wieńce z róż, kazał ich ściąć, a głowy ich przybić na murach. Wysłano dla zbadania sprawy komisję królewską, ale Gdańsk jej nie wpuścił. Wobec tego Swmistrza gdańskiego Jerzego Klefelda pozwano o zbrodnie obrazy majestatu na zbierający się Sejm unialny lubelski 1569 r. Gdańskich Swmistrzów, oskarzonych o obrazę majestatu, zatrzymano w Lublinie jako więźniów, a tymczasem nową komisję do Gdańska wysłano. Gdańsk musiał ją przyjąć, tak samo jak jej postanowienia, zwane Statutami Karnkowskiego. Wedle nich król jest odtąd panem na morzu. Na Sejmie r. 1570 Gdańszczanie króla na kolanach przeprosili, ale statuty nie weszły w życie.
>
> **Na pamiątkę tych wypadków na ratuszu gdańskim postawiono statuę miedzianą króla“.**

Na ten temat czytamy również w dziele Jana Kilarskiego pt. „Gdańsk“ na stronicy 136:

> „Na przyjęcie królów polskich Gdańsk dość późno przygotował stałą kwaterę zielonej bramy — tak, że na ten cel raz tylko była ona użyta: w większości wypadków zaszczyt ten przypadał ratuszowi, jeszcze począwszy od pierwszego króla Kazimierza Jagiellończyka. W tym czasie była to budowla jeszcze oczywiście czysto gotycka, jak ją stworzył wiek XIV. Późniejsza przebudowa za Zygmunta Augusta przy końcu jego wieku przydała ratuszowi to, co jest jego pięknem i wdziękiem, co wyrastając z twardego trzonu, rozwija się we wspaniałe złociste berło wieży. W niej przedziwnie sprzęgła się gotycka smukłość i lekkość z bogactwem barokowej ozdoby. U iglicznego szczytu, w wietrze idącym od morza i z dalekich wiślanych ziem, czujnie na wsze strony zwraca się opiekuńcza, pozłocista, władcza postać Zygmunta Augusta . . .“

Dla uwypuklenia faktu wyobraźmy sobie, że statua na wieży Ratusza Gdańskiego przedstawia naszego męża stanu doby obecnej.

Powyższe podajemy do oceny opinii publicznej.

ROZMAITOŚCI

Nowe znaczki polskie.

Z rozpisanego w swoim czasie konkursu na projekty znaczków odtwarzających najważniejsze wydarzenia w historii naszej, dowiadujemy się, że z okazji 20 rocznicy odzyskania Niepodległości Min. P. i T. wyda nową serię.

Znaczki mają przedstawiać 1. Bolesława Chrobrego i postać Św. Wojciecha, 2. Kazimierza Wielkiego, 3. Bitwę pod Grunwaldem, 4. Kazimierza Jagiellończyka, 5. Chodkiewicza i Żółkiewskiego, 6. Kościuszkę, Poniatowskiego i Dąbrowskiego, 7. Rok 1831, 8. Romualda Traugutta, 9. J. Piłsudskiego na tle wymarszu legionów oraz algorię z lat 1918-1919.

Projekty powyższych znaczków podobno już zostały zatwierdzone, przypuszczać więc należy, że ukażą się punktualnie w rocznicę odzyskania Niepodległości.

Krążą również pogłoski, że z okazji 150 rocznicy ogłoszenia konstytucji Stanów Zjednoczonych będziemy mieli znaczek okolicznościowy, przedstawiający Woshingtona, Kościuszkę i Pułaskiego. Jeśli wydanie takie ukaże się w rzeczywistości, to będzie spóźnione, bo inne państwa już znaczki takie dawno wypuściły.

Okolicznościowe Kasowniki

Agencja Pocztowo-Telekomunikacyjna Dziekanowice używa stempla propagandowego w kształcie prostokąta, w którym znajduje się napis „Zwiedzajcie RUINY PIASTOWSKIE na Ostrowie Lednickim k/Gniezna“. Chcący posiadać taki kasownik mogą nadesłać korespondencję normalnie ofrankowaną do wymienionego urzędu, który po skasowaniu znaczków prześle ją adresatowi.

W Sierpcu odbywała się w czasie od 5 do 19 grudnia ub. r. wystawa radiowa. Tamtejszy urząd pocztowy upamiętnił ją specjalnym kasownikiem okolicznościowym, który przedstawia symbole radiofonii z napisem „Wystawa Radiowa 5—19 XII. 1937“. Obok znajduje się normalny datownik pocztowy.

Wśród wielu kasowników propagandowych można zauważyć dość często powtarzające się maszynowo-pasowe, składające się z normalnego datownika, ,umieszczonego między dwoma prostokątami. W pierwszym prostokącie znajduje się napis„ Chcemy się uczyć — zwalczymy ciemnotę“, oraz rysunek budynku szkolnego, w drugim „Oto głosy setek tysięcy dzieci pozbawionych szkoły“. Smutny to pomnik dzisiejszej rzeczywistości.

Oprócz tego poczta używa kasowników reklamujących jej usługi z napisem w prostokącie „Poczta najpewniejszy inkasent — korzystajcie ze zleceń inkasowych do 2 000 zł".

Ponieważ znacznie więcej kasowników tego rodzaju można zauważyć w tym samym czasie w różnych miejscowościach, przeto zwracamy się z najuprzejmiejszą prośbą do Szanownych Czytelników, aby zechcieli łaskawie w razie zauważenia nowego nadesłać nam jego wzór.

Zapomniany H. Sienkiewicz.

Przeglądając urzędowy spis polskich znaczków pocztowych wycofanych z obiegu i sprzedawanych w seriach za pośrednictwem u. p. Warszawa 1., mimowoli nasuwa się pytanie dlaczego znaczek z podobizną H. Sienkiewicza wartości 15 gr wydany w roku 1928 nie jest załączony do żadnej serii, chociaż już dawno został wycofany z obiegu. Zbieracz, pragnący nabyć ten znaczek, napróżno szuka go w serii Nr 35, zawierającej znaczki z podobiznami wielkich ludzi, jak również nie znajduje go w serii Nr 47, pośród znaczków z godłem Państwa 1929 r. wartości 5, 10 i 25 gr, z którymi on razem był długi czas w obiegu i do których również może być zaliczony.

Zapytujemy najuprzejmiej Radę Muzeum P. i T., do kompetencji której należy ustalenie i zatwierdzenie wyznaczonych do sprzedarzy serii znaczków wycofanych z obiegu, dlaczego tak po macoszemu potraktowała powyższy znaczek i z jakich powodów raczyła zapomnieć o istnieniu znaczka pocztowego z podobizną naszego wielkiego twórcy trylogii.

Związek Filatelistów w Toruniu.

Zgodnie z § 5 statutu Zarząd Związku Filatelistów w Toruniu zawiadamia, że **Roczne Walne Zebranie** członków odbędzie się w Toruniu dnia 12 lutego 1938 r. o godz. 19. w białej sali hotelu „Polonia", z następującym porządkiem obrad:

1. zagajenie,
2. wybór marszałka i sekretarza walnego zebrania,
3. odczytanie protokułu z walnego zebrania z 2 lutego 1937 r.,
4. sprawozdanie zarządu (prezesa, skarbnika kierownika sekcji wymiany),
5. sprawozdanie komisji rewizyjnej,
6. dyskusja nad sprawozdaniem ad 4 i 5 oraz udzielenie pokwitowania ustępującemu zarządowi,
7. uchwalenie budżetu związku na rok 1938,
8. referat p. Witkowskiego pod tytułem „Wystawy w Paryżu i Belgradzie",
9. wybór 5 członków zarządu, 2 zastępców członków zarządu, 3 członków komisji rewizyjnej,
10. wolne wnioski,
11. zamknięcie części oficjalnej.

W razie nie przybycia na wyżej oznaczone zebranie przynajmniej połowy członków Związku, odbędzie się drugie walne zebranie w tym samym dniu i lokalu o godz. 19,30, które ważne będzie bez względu na liczbę przybyłych członków. Po wyczerpaniu porządku obrad odbędzie się tradycyjna w naszym związku „loteryjka", w której udział brać może każdy z członków związku po wykazaniu się opłaceniem składek członkowskich za czas do 1 stycznia 1937 r. Wszelkie wnioski opierające się o § statutu uprasza się przesłać piśmiennie na ręce prezesa do 5 lutego 1938 r.

OD REDAKCJI:

Obserwując działaloość Związku Filatelistów w Toruniu trzeba z uznaniem podkreślić, że tak pod względem orgonizacyjnym jak i spełniania swych zadań, wysuwa się na pierwsze miejsce w Polsce. Ze swej strony życzymy dalszej owocnej pracy i jaknajlepszego rozwoju.

„Pro Juventute 1937"

Dorocznym zwyczajem wydano w Szwajcarii znaczki dobroczynne z dopłatą na pomoc młodzieży, które mają już swoją tradycję ponieważ seria opisana w poprzednim numerze „Il. Wiad. Fil." jest 25 z kolei a zatem jubileuszową. Znaczki te nabywane przez setki tysięcy cudzoziemców i wysoce uspołeczniony i bardzo dbający o młodzież naród Helwetów przynoszą poważny dochód, który przeznacza się na sanatoria-bursy, ochronki, profilaktykę itp.

Jak już widzieliśmy na reprodukcji seria ta przedstawia się imponująco. Na poszczególnych wartościach są podobizny zasłużonych ludzi lub główki dziecięce w całkiem nowym i oryginalnym ujęciu artystycznym.

Znaczek 5+5 c przedstawia podobiznę gen. Henri Dufaur — zwycięskiego wodza w bitwie z Austriakami pod Sembach. Upłynęła już 150 rocznica jego urodzin. Druga wartość za 10+5 co wyobraża głowę Mikołaja von der Flue zmarłego przed 450 laty wielkiego przyjaciela młodzieży. Pozostałe dwie wartości wyobrażają główki dziecięce ze strony, w dwóch położeniach.

Czekamy jeszcze dalszych wyjaśnień Ministerstwa Poczt...

Jeden z naszych stałych czytelników z Warszawy nadesłał nam list nast. treści:

„W miesięczniku „Ikaros" ukazał się przedruk oficjalnego listu Ministerstwa Poczt, adresowanego do Zarządu Związku Stowarzyszeń Filatelistycznych, z wykazem przydziału bloków, wydanych z okazji pobytu króla Rumunii.

Na pozór wszystko bardzo ładnie wygląda, ale opinia filatelistyczna chciałaby wiedzieć jeszcze jeden szczegół, ile bloków dostali urzędnicy pocztowi?

Na ten temat krążą różne pogłoski, i bardzo byłoby dobrze, abyśmy jakieś oficjalne wyjaśnienie dostali.

Jak wytłomaczyć to, że we wszystkich większych miastach po wszystkich sklepach filatelistycznych chodzili albo sami urzędnicy pocztowi, albo ich pośrednicy, oferując bloki w większych lub mniejszych ilościach, w granicach od kilku sztuk do — nawet paru tysięcy(!) po cenach najprzód około zł 10.—, później sprzedając je nawet po cenach nominalnych?

Czy był to handel legalny, czy też jakieś nadużycie przepisów pocztowych?

Jak głosi fama, w Warszawie, podczas sprzedawania bloczków dla publiczności, w Urzędzie Warszawa I, do sprzedaży wydelegowanych było 2 urzędników z Dyrekcji Poczt notabene podobno członków zarządu Związku Pocztowców, którzy z przydziału dziennego przeznaczonego do sprzedaży publiczności, przynajmniej połowę kupowali dla siebie, i to w dodatku za pieniądze Związku. Na tym interesie mieli podobno zarobić do 20.000 zł.

Publiczną jest też tajemnicą, że jeden z zagranicznych kupców, który specjalnie przyjechał nabywać bloczki, kupił ich od urzędników pocztowych za sumę około 20.000 zł.

Jak sobie można wytłomaczyć ten fakt, że Ministerstwo Poczt zrobiło jeden przydział, a Dyrekcja Warszawska czy też Dyrekcja Urzędu Pocztowego Warszawa I obcinała przydziały ustanowione przez Ministerstwo?

Kto skorzystał z tych różnic obciętych przez Dyrekcję Warszawską?

Mamy wrażenie, że pragmatyka urzędnicza nie dozwala na handel znaczkami pocztowymi z korzyścią dla siebie-urzędnikom, a tymczasem nic nie słyszeliśmy aby było wszczęte jakie śledztwo w tym kierunku.

Jak wreszcie sobie wytłomaczyć fakt, że Konsul R. P., czy też Konsulat Polski w Amsterdamie sprzedaje bloczki polskie jeszcze w chwili obecnej, po cenie nominalnej?

Chyba Konsulat nie ma prawa być ekspozyturą Ministerstwa Poczt i Telegrafów, przynajmniej o takich przepisach nic nie słyszeliśmy.

CZEKAMY WIEC NA DODATKOWE WYJAŚNIENIA MINISTERSTWA POCZT.

Leży to bowiem nawet w interesie samej poczty, bo w ten sposób tylko podrywa się autorytet, o co może się bardzo zemścić przy dalszych projektowanych wydaniach znaczków polskich.

Do P. T. Czytelników.

Do wszystkich naszych P. T. Czytelników zwracamy się z uprzejmą prośbą o nadsyłanie nam wiadomości dotyczących filatelistyki. Wszystkie więc ciekawe spostrzeżenia dotyczące tak znaczków polskich jak i zagranicznych z podanien źródła chętnie przyjmujemy. Chodzi przede wszystkim o wiadomości posiadające uzasadnienie naukowe, związane z jakąkolwiekbądź gałęzią wiedzy lub sztuki, a mające swe odbicie we filatelistyce. Za specjalnie ciekawe wiadomości Redakcja „Il. Wiad. Fil.“ przyzna nagrody według własnego uznania.

Pozwalamy sobie również nadmienić, że w ten sposób mogą wszyscy za naszym pośrednictwem dowiedzieć się nieraz bardzo ciekawych rzeczy. Właśnie taka solidarna współpraca może przyczynić się do podniesienia poziomu naszej filetelistyki i wywalczenia dla niej należnego miejsca na forum międzynarodowym.

Z prasy.

Ciąg dalszy.

W „Dzienniku Poznańskim" z dnia 31 październiku br. ukazał się artykuł prof. dr. O. Forst Battaglia, p. t.: „Znaczek do znaczka, a zbierze się... album", którego przedruk rozpoczęliśmy w poprzednim numerze.

W takim albumie znaczki są ułożone według porządku chronologicznego i geograficznego. Najważniejsze albumy niemieckie i francuskie uwzględniają zasadniczo każdy znaczek pocztowy, który się kiedykolwiek pojawił. Każdy odmienny od poprzednich znaczek ma swoje własne miejsce. Wyższym sferom zbieraczy już to nie wystarcza. Nie zadowalają się tem, aby posiadać po jednym egzemplarzu marki, wyróżniającej się od innych swym rysunkiem, swą barwą, swoim napisem lub wreszcie obramowaniem (rozróżnia się mianowicie „cięte", „ząbkowane" itp.), ale troskę ich stanowią te cechy, które na pierwszy rzut oka są ukryte. Znak wodny (obraz, który występuje na odwrotnej stronie po zamoczeniu znaczka), gatunek papieru, odcienie koloru, rodzaj nagumowania, technika drukarska zastosowana przy wykonaniu, wszystko to trzeba mieć na uwadze. A wśród „śmietaki" filatelistycznej zwraca się uwagę nawet na numery, poszczególnych marek, pieczęci, jakimi je opatrzono, nawet na miejsce, które marka zajmowała na swym arkuszu emisyjnym.

Przechodząc do finasowej strony fitalelii, należy stwierdzić, że na wartość danego znaczka składają się to wszystkie właściwości i gatunki przedmiotu

zbieranego. Nie ma tu zresztą bezwzględnych reguł, jak i przy innych przedmiotach gospodarczej wymiany. Po wojnie nauczył się świat odnosić z niedowierzaniem do zasad ekonomicznych. Wprawdzie uznajemy, że podaż i popyt mają wpływ także na ceny znaczków pocztowych, ale uwzględnia się także imponderabilia, o których materializm XIX wieku nie chciał nic słyszeć a które jednak grają dużą rolę.

Opinia laików sądzi przeważnie, że o wartości marki decyduje jej wiek a także jej rzadkość, na ogół zaś utrzymuje się pogląd, że marka jest tym rzadsza, im jest starsza. W rzeczywistości zaś zarówno jedna jak druga właściwość wpływa na cenę tylko w skromnym stopniu. Główną rolę grają momenty estetyczne i uczuciowe. W tych warunkach nie będzie dziwne, że znaczki angielskie czy francuskie z lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku mogą być prawie zupełnie bezwartościowe, jeśli one jak np. niebieski 20-centimowy Napoleona III z 1853 r. albo ciemnoróżowy znaczek z Wiktorią z 1857 r. za 1 penny, utrzymały się w wielu milionach egzemplarzy, że także dość rzadkie znaczki, które przechowały się tylko w niewielu tysiącach sztuk, osięgają ceny stosunkowo niewysokie, jeśli nie zdobyły sobie w zakiś inny sposób drogi do serca zbieracza lub do wyrachowanego rozsądku handlarza.

Piękne wykonanie znaczka pocztowego przyczynia się znacznie do jego wartości; dlatego też bardzo są poszukiwane pamiątkowe serie Austrii, Lichtensteinu, Belgii a ostatnio także Francji. Dołączają się do tego także momenty polityczne, jak n. p. w początkach haussy na znaczki z Saary. Ostatecznie jednak decydują w tym względzie kaprysy rynku, pozostające wprawdzie często pod wpływem sprytnych pociągnięć handlowych, ale w ostatecznym wyniku stale nieobliczalne.

I tak od roku niespełna rozwinął się nadmiernie popyt na tzw. bloki, które przez całe dziesięciolecie były zupełnie zaniedbane. Takie pamiątkowe bloki znaczków, które wydrukowane na specjalnych arkuszach, oddaje się pojedynczo lub grupami zbieraczom, ale którym można też frankować listy, pojawiły się na rynku po raz pierwszy w r. 1926 w Luksemburgu. Belgia, Francja, Polska i Niemcy poszły za tym przykładem, ale filateliści nie zaintenrensowali się żywiej tą nowością. Można było nabywać od niedawna najdawniejsze bloki belgijskie i francuskie po cenach nominalnych. Nagle za przykładem Ameryki zrobił się ruch na rynku bloków. I wkrótce przybrał fantastyczne rozmiary. Blok luksemburski, który niedawno można było nabyć za 10 franków, 3½ szyll. lub pengö, 1½ fr. szw., 1¼ marki niem., kosztuje obecnie okrągło 100 franków, a więc 100 razy więcej. A blok Liechtensteinu z 1934 r. wzrósł w cenie w ciągu trzech lat z 5 na 150 franków szwajc. Powody tego niewspółmiernego przyrostu wartości nie leżą bynajmniej w małym nakładzie tych bloków. Znaczki bułgarskie, np. które wypuszczono w nakładzie tylko 30 000 egzempalrzy, można nabyć za jedną dwudziestą ceny, którą się płaci za niemiecki blok „Ostropa", wydany w pięciokrotnie wększym nakładzie!

Wartość więc i cenę marek ustalają zbieracze i handlarze, którzy nawzajem na siebie wpływają. Ustalanie to odbywa się przy uwzględnianiu wszelkich możliwych okoliczności a znajduje wyraz w okresie od połowy sierpnia do połowy września, kiedy pojawiają się katalogi niemieckie i francuskie z wykazem wszystkich znaczków i ich cenami na rynku filatelistycznym.

Trzeba oczywiście mieć pewną wprawę w posługiwaniu się tymi katalogami, zwłaszcza że ceny w nich podane są tylko orientacyjnymi i nikt się ich nie trzyma ani przy kupowaniu ani przy sprzedawaniu swych znaczków. Przyznawanie rabatu jest prawem zwyczajowym. A rabat ten jest bardzo rozmaity. W krajach sukcesyjnych (poaustriackich) np. płaci się jedną szóstą a bierze jedną czwartą ceny katalogów niemiecknich, w Niemczech jedną trzecią, względnie jedną piątą. Natomiast w Francji, ze względu na dewaluację franka, znaczki, osięgają cenę, podaną w zeszłorocznym katalogu „Yvert". d. n.

PROSIMY O ODNOWIENIE PRENUMERATY NA ROK 1938

Numizmatyka

Antoni Szczawiński

O monetach polskich

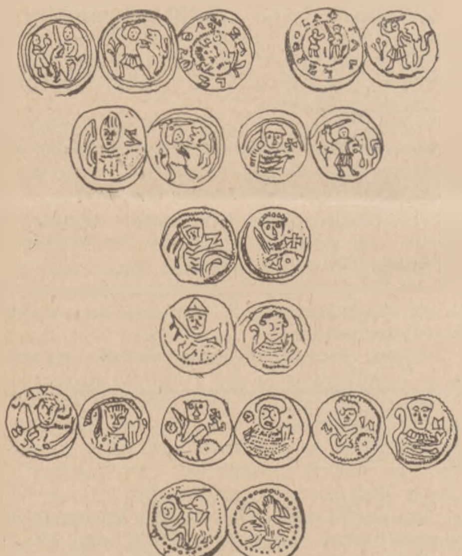
(Ciąg dalszy) Rozdział II.

Źródła: K. Stronczyński — „Dawne monety polskie 1884" M. Gumowski „Monety polskie".

Po śmierci Bolesława Krzywoustego najstarszy z jego synów Władysław, otrzymał stolicę a tym samym zwierzchnią władzę nad pozostałymi braćmi.

Dążność do jedynowładztwa szczególnie podsycana przez jego żonę Agnieszkę spowodowała jego napady na udziały braci i wewnętrzną wojnę. Ten stan rzeczy w kraju nie wpłynął na zmianę stosunków menniczych w Polsce i pieniądz bity był pod stemplem Władysława.

Z epoki jego panowania wykopaliska dostarczyły nam narazie 5 typów monet, które kolejno rozpatrzę.

Typ I-y (rysunek 12) Strona główna przedstawia w perłowym obwodzie siedzącego monarchę z mieczem w ręku. Obok giermek albo dostojnik trzymający jabłko królewskie. W otoku napis (wspak) VALDIZLAVS lub też VLODIZLAVS. Niektóre odmiany nie posiadają wcale napisu wówczas rysunek zapełnia całe pole.

Na stronie odwrotnej widzimy rysunek rycerza walczącego z lwem oraz gałązkę o 3-4 kwiatach.

Waga pieniążka tego typu wynosi 9 gran, srebro czyste. Rysunek jest bardzo charakterystyczny i stwierdza wpływ czeski. Mincerze czescy bowiem już od czasów Księcia Władysława ryli na monetach wyobrażenie walki z dzikimi zwierzętami. Król Władysław wzorował się na monetach czeskich, tylko upodobał sobie rysunek walki rycerza ze lwem jako znamię odwagi. Denar powyższy jest dość rzadki szczególnie odmiany beznapisowe.

Typ II-gi (rysunek 13) przedstawia na stronie głównej popiersie rycerza twarzą wprost z chorągwią w prawej a tarczą lewej ręce. Na stronie odwrotnej widzimy walkę rycerza ze lwem (podobieństwo typu I-go). Waga wynosi $8^{1}/_{2}$ gran, srebro czyste. Dotychczas zanotowano 7 odmian rysunku twarzy rycerza. Pieniążek ten jest bardzo rzadki, co przemawia za krótkim czasem jego wybijania.

Jako bardzo cizkawą rzecz w odniesieniu do tego pieniążka należy podkreślić istniejący błąd mincerski (rysunek 14) określony jako **typ III-ci.**

Prawdopodobnie mincerz przez nieuwagę na obu stronach odbił rysunek strony głównej. Rzuca to światło na pochodzenie denarów IV-go typu z tej samej mennicy z której wyszedł typ III-ci. K. Stronczyński podaje, że monet z tym błędem zanotowano 3 egzempl.

Typ IV-ty (rysunek 15) przedstawia na stronie głównej w perełkowym obwodzie popiersie rycerza twarzą wprost z mieczem w prawej a tarczą lewej ręce; w otoku najczęściej kreski pod kątem ku sobie nachylone, a niekiedy mniej lub więcej widoczne ślady napisu VLADIZLAVS lub VOLDIZLAVS.

Na odwrotnej stronie popiersie biskupa z odkrytą głową. W prawej ręce pastorał, w lewej księga ewangelii. W otoku ślady napisu S. ADAL, VLAD lub bardzo rzadko VALDZIOH. Pojedyncze kreski jak na stronie głównej. Waga przeważnie waha się pomiędzy $7^{1}/_{2}$—8 gran.

Ogólnie ten typ należy do pospolitych pieniążków Władysława II-go i posiada znaczną ilość odmian.

Typ V-ty (rysunek 16). Na stronie głównej widzimy wyobrażenie rycerza z wzniesioną ręką z mieczem do góry nad siedzącym człowiekiem; w otoku kreski.

Strona odwrotna przedstawia w otoku z kresek zająca lub sarnę dźwigającą orła. Waga $8^{3}/_{4}$ gran, srebro czyste.

Rysunek tego denara przedstawia przemoc silniejszego nad słabszym. Trudno przypuścić by Władysław II-gi uciskając swych braci chciał dać wyraz tego na monecie. Prawdopodobnie myśl ta pochodzi od czeskiego rytownika, zaś wybicie samego pieniążka należy przypuszczać zostało dokonane przez którego z jego braci.

Denar tego typu należy do bardzo pospolitych, posiada dużo odmian.

Cztery pierwsze typy denarów bite były prawdopodobnie w mennicy Gnieźnieńskiej.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Redaktor: Wincenty Przywitowski - Wydawca: Jan Witkowski
Poznań, Al. Marcinkowskiego 7

Sprzedaż poinwenturowa, ciąg dalszy!

Nr Mi	Wartość katal. mk	Cena zł

Rosja Sowiecka

387 *	1.75 . . .	—,55
413, 14 *	6.50 . . .	2,—
456 *	3.50 . . .	1,25
421 *	5.— . . .	1,50
548 ⊙	—,85 . . .	—,25
dto	10 serii	2,20

1928/9 r. Lenin, 3, 5 i 10 rb *
Mi 357, 8, 62 . . . mk 55,—
tylko zł 16.50
brakują w każdym zbiorze

324 x, y *	7.— . . .	2,—
P 1-8, 24 *	5.80 . . .	1,50
dto . . .	10 serii	13,50

Rosja - Specjalności

146 I. * błędnodruk
8,— . . . 2,—
dto . . . . 10 szt. 18.—
186 u* cięty 15,— . . . 3,—
200 F * błędnodr. 70 zam.
100 rubli w arkuszu
45,— . . . 12,50

Tanie zestawienia!

do założenia lub uzupełnienia zbioru.

50 rozm.	Ameryka . .	—,60
100 „	Ameryka . .	1,20
50 „	Francja . . .	—,50
25 „	Gdańsk . .	—,65
25 „	Litwa . . .	1,15
50 „	Litwa . . .	3,30

100 rozm. Litwa . . . 9,90

10 rozm.	Łotwa . . .	—,35
50 „	Lotnicze . .	2,70
25 „	Rosja . . .	—,35
25 „	Kol. franc. .	—,35

200 rozm. Kol. franc. 5,10

200 rozm.	Zamorze . .	2,40
500 „	Cały świat .	2,50
1000 „	Cały świat .	5,75

Nadszedł

nowy transport albumów

KA-BE

Nr 18 Europa	w 1 tom.	32,50
Nr 19 Zamorze	w 1 tom.	32,50
Nr 214 Europa	w 2 tom.	78,—
Nr 215 Zam.	w 3 tom.	85,—

Schaubeck

album do bloków zł 30,—

Ceny na albumy ściśle **netto.** Albumy są oprawione w trwałe płócienne, podwójne okładki neutralne i spięte systemem śrubowym.

DODATKI
do powyższych albumów oraz wszelkie inne albumy, Schwaneberger'a, Schaubecka itp. po cenach oryginalnych.

Rabat podany na stronie 1 i 2 ważny jest tylko do ofert sprzedaży poinwenturowej, poza tym ceny są netto.

Już się ukazał
WITKOWSKIEGO

Mały Katalog

ZNACZKÓW POLSKICH 1938

CENA KATALOGU
w nowym uzupełnionym wydaniu **1938**

tylko 75 groszy

plus porto 15 groszy
Wysyłka po wpłaceniu 90 groszy na P. K. O. lub przekazem rozliczeniowym (kartoteka 80)

NOWE DODATKI DO
Witkowskiego Albumów Polskich

Oferujemy dodatki do albumów:

P 11 dodatek **1937/8** . . . . zł 1,90
plus porto zł —,80
P 15 dodatek **1938** dla posiadających wyd. 1937 zł —,45
plus porto zł —,25
P 16 dodatek **1938** dla posiadających wyd. 1937 zł —,75
plus porto zł —,25

Należność płatna na P. K. O. 208547 lub przekazem rozliczeniowym na kartotekę nr 80.

Dodatki zawierają wszystkie nowości od chwili ukazania się ostatnich wydań danego albumu do ostatnich włącznie najnowszych bloków pamiątkowych.

Dodatki do albumów KA-BE już do nabycia

POLSKIE ZNACZKI MASOWE z BIEŻĄCEJ KORESPONDENCJI

przyjmujemy jako zapłatę lub kupujemy za gotówkę
płacąc od zł 0.80 za 1000 sztuk mytych i sortowanych
0.50 za 1000 sztuk niemytych i mieszanych
Przyjmujemy każdą ilość, najmniej jednak 3000 sztuk (ze względu na porto).

Prośba do P. T. Klienteli! Prosimy wszelką korespondencję do nas frankować znaczkami 20 gr Katowice lub 55 gr Rydz Śmigły, albo Kopiec. Postaramy się w miarę możności uwzględnić wzajemne życzenia.

Uwaga: Wszystkie albumy i przybory filatelistyczne, których opis i ceny znajdują się w naszych cennikach są stale na składzie.

WYDAWNICTWA WITKOWSKIEGO MOŻNA OBEJRZEĆ I NABYĆ W CAŁEJ POLSCE, OD DUŻYCH MIAST DO MAŁYCH MIASTECZEK, W KAŻDEJ LEPSZEJ KSIĘGARNI LUB SKŁADZIE PAPIERU

NOWOŚCI i OKAZJE!

Ostatnie wydania!

Austria,

lekarze 9 wartości x zł 7.80
życzeniowe 2 wart. x ⊙ zł —.60
100-lec. kolei 3 wart. x ⊙ zł 1.05

Czechosłowacja

nowa wartośc 1.60 k x zł —.45

Gdańsk

pomoc zim. 5 wart. x ⊙ zł 2.10
Magdeburg 2 wart. x ⊙ zł 1.75
Magdeburg blok cena na zapyt.

Irlandia

pamiątk. 2 wart. x zł —.90

Rosja

nowe lotn. 7 wart. ⊙ zł 2 65

Lichtenstein

nowe 15 i 30 rp 2 wart. x zł 0.90
urzęd. 25 i 30 rp 2 wart. x zł 1.05

Szwajcaria

Pro Juventute 1937 4 wartości x zł 1.65
dto w bloczku x zł 1 95

Belgia

Caritas 1937 8 wart. x zł 2 95

Holandia

na dzieci 1937 5 wart. x zł 1.85
dto 5 wartości ⊙ zł 0.85

Inne nowości z poprzednich miesięcy prawie bez wyjątku na składzie. Cena na zapytanie. **Uwaga!** Ceny za **bloczki** Bułgarii i Gdańska podane w numerze grudniowym nieważne— nowe ceny na zapytanie.

Anglia Koronacyjne!

Jeszcze ceny są niskie!

dla **Anglii**
1,5 d niestemplowany zł 0 30
w czworobloku - - zł 1.—
na kopercie z datą 1-go dnia zł 1.50

dla Kolonii
komplet 45 serii po 3 wartości, 135 sztuk x - - - - zł 47 50
dto w czworobloku zł 180.—

dla Dominiów
komplet z Anglii, 67 wartości x zł 67 50

X — niestemplowane
⊙ — stemplowane!

Ważne! Z powodu stałych zmian na rynku — oferty nasze, szczególnie na nowsze wydania są bez zobowiązania. To też zastrzegamy sobie w każdej chwili bez osobnego ogłoszenia zmiany cen. — Ograniczenia dewizowo—przywozowe natomiast powodują, ze różne towary otrzymujemy — mimo terminowego wypełnienia formalności z wielkim opóźnieniem. Prosimy w tych wypadkach zwłoki z powodów od nas niezależnych o łaskawą cierpliwość Klientów.

Gdańsk

Poszukiwane wartości 1927/34 x

3 fen - - - - - - zł —.05
dto w czworobloku zł —.20
6/7 fen Mi. mk 1.25 zł —.40
dto w czworobloku zł 1.40
7 fen - - - - - zł —.10
dto w czworobloku zł — 40
25 fen Mi mk 1.25 - zł —.40
dto w czworobloku zł 1.40
30/35 fen Mi mk 6.50 zł 2.—
dto w czworobloku zł 7 50

Niemcy lotnicze 1934

stemplowane

5, 10, 15, 20, 25, 40, 50, 80, fen 1, 2 i 3 marki. Cena rewelacyjna - - - - - - zł 9.50
1 mk oddzielnie - zł —.90
2 mk oddzielnie - zł 2.60
3 mk oddzielnie - zł 3.90

DOSTAWA TYLKO PÓKI MAŁY ZAPAS STARCZY!

Tu odciąć.

ZAMÓWIENIE!

dla firmy **DOM FILATELISTYCZNY**

J. WITKOWSKI

POZNAŃ, ALEJE MARCINKOWSKIEGO NR 7

Niniejszym zamawiam następujące znaczki i przybory:

Ilość	WYSZCZEGÓLNIENIE	x lub ⊙	CENA	SUMA

Razem zł

Należność wpłacono jednocześnie na P. K. O. 208 547 — przekazem pocztowym — proszę pobrać za zaliczeniem .... (niepotrzebne skreślić)

Imię i nazwisko zamawiaj. ....

Dokładny adres ....

PROSIMY DOŁĄCZYĆ ZAMÓWIENIE ZAPASOWE!